

13.02.2012

Ryj/1

§ 158

V Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan tarkistaminen

Pöydälle 13.02.2012

HEL 2011-009764 T 11 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi
Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi
Jari Viinanen, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupungin ympäristöpolitiikan tarkistaminen. Ympäristöpolitiikan työryhmän ehdotus 31.12.2010
- 2 Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan päivittämisen taustamuistio

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättäne hyväksyä Helsingin kaupungin päivitetyn ympäristöpolitiikan tavoitteet liitteenä olevan ympäristöpolitiikan työryhmän ehdotuksen mukaisesti.

Ympäristöpolitiikassa asetetaan kaupungin keskipitkän ja pitkän aikavälin ympäristötavoitteet seuraavilla osa-alueilla: ilmastonuojelu, ilmansuojelu, meluntorjunta, vesiensuojelu, luonnon ja maaperänsuojelu, hankinnat, jätteet ja materiaalitehokkuus, ympäristötietoisuus ja -vastuullisuus sekä ympäristöjohtaminen ja kumppanuudet.

Esittelijä

Taustaa

Helsingillä on pitkät perinteet kaupungin ympäristöpoliittisesta ohjauksesta. Ensimmäinen kaupungin ympäristöpolitiikka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa vuonna 1999 ja se päivitettiin edellisen kerran 30.3.2005.

13.02.2012

Ryj/1

Keskeinen ympäristöjohtamisen väline on ollut ympäristöohjelma, joita Helsingissä on laadittu ja toteutettu neljä kappaletta. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2002 laajan kestävä kehityksen toimintaohjelman, joka sisälsi runsaasti ympäristöpoliittisia päätöksiä. Helsingissä on laadittu myös ympäristönsuojelun eri osa-alueita koskevia ohjelmia, kuten lakisääteiset ilmansuojelun toimintaohjelma (Khs 19.5.2008) sekä meluntorjunnan toimintasuunnitelma (Khs 17.11.2008). Kaupungin energiapoliittiset linjaukset hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2008.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.4.2009 kaupunginhallituksen ehdotuksen strategiaohjelmaksi vuosiksi 2009-2012, joka linjaa myös monia ympäristöasioita. Strategiaohjelmassa on määritelty kaupungin linjauksia ilmaston suojelussa, liikenteen ja energiankäytön asioissa, luonnonsuojelussa, Itämeren suojelussa sekä hankintojen ympäristöasioissa.

Edellä mainittu ympäristöohjelmien sektoroituminen yhdessä strategian ympäristölinjausten kanssa on johtanut siihen tilanteeseen, että tarvetta kattavalle ympäristöohjelmalle ei enää ole. Ympäristöpolitiikan yleiset tavoitteet on kuitenkin edelleen nähty tarpeellisiksi. Kaupunginvaltuusto päättikin hyväksyessään ehdotuksen strategiaohjelmaksi, että kaupungin ympäristöpolitiikka tulee päivittää.

Ympäristöpolitiikan työryhmä

Kaupunginvaltuuston 29.4.2009 hyväksymässä strategiaohjelmassa 2009-2012 todetaan, että ympäristöpolitiikka on päivitettävä ja tuotava valtuustoon. Kaupunginjohtaja päätti 20.1.2010 § 13 johtajistokäsittelyssä asettaa työryhmän, jonka tehtävänä ovat Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan tarkistaminen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi vuoden 2010 loppuun mennessä. Kaupungin ympäristöpolitiikan tarkistamisessa tuli ottaa kantaa erityisesti niihin ympäristöpolitiikan osa-alueisiin, joita ei ole strategiaohjelmassa tai Helsingin Energian kehitysohjelmassa tarkasteltu.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri ja jäseniksi edustajat ympäristökeskuksesta, kaupunkisuunnitteluvirastosta, talous- ja suunnittelukeskuksesta, Helsingin Energiasta, kiinteistövirastosta, rakennusvalvontavirastosta, hankintakeskuksesta, sosiaalivirastosta, terveystieteiden keskuskeskuksesta, opetusvirastosta, rakennusvirastosta sekä HKL:stä.

Työryhmä hyväksyi ehdotuksen kaupungin ympäristöpolitiikaksi sekä taustamuistion kokouksessaan 15.12.2010. Työryhmän työskentelyn aikana nousi lisäksi esiin tarve arvioida ympäristöpolitiikan taloudellisia,

13.02.2012

Ryj/1

sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia. Vaikutusten arviointi saatiin valmiiksi vuoden 2011 tammikuussa.

Kaupunginvaltuusto päätti 18.1.2012 § 10 vahvistaa päivitetyn Helsingin Energian kehitysohjelman kohti hiilineutraalia tulevaisuutta. Työryhmä arvioi, että Helsingin Energian kehitysohjelma ei aiheuta muutostarpeita työryhmän ehdotukseen ympäristöpolitiikaksi.

Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikka – työryhmän ehdotus

Ympäristöpolitiikka täsmentää kaupungin strategiaohjelman 2009-2012 ympäristöasioita koskevia tavoitteita ja asettaa tavoitteita niillä ympäristönsuojelun alueilla, joita strategiaohjelma ei kata.

Ympäristöpolitiikan luonnoksen tavoitteet on asetettu sekä pitkällä aikavälillä vuoteen 2050 että keskipitkällä aikavälillä noin vuoteen 2020 asti. Ympäristöpolitiikka ei ole toimenpideohjelma, sillä tavoitteiden valtaosalle on erilaisia toteuttamiskeinoja ja vaihtoehtoja. Toteutettavat toimenpiteet valmistellaan erikseen hallintokuntien normaalin toiminnan suunnittelun ja päätöksenteon sekä ympäristönsuojelun eri osa-alueiden ohjelmien valmistelun ja toteuttamisen yhteydessä. Ympäristöpolitiikan päivittämisen taustamuistiossa on esitelty tavoitteiden toteuttamisen eri keinoja.

Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan tavoitteet ovat seuraavat:

1. Ilmastonsuojelu

Pitkä aikaväli

- Helsinki tavoittelee hiilineutraalia tulevaisuutta vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteen toteutumista seurataan säännöllisellä raportoinnilla määrävälein, jolloin toimenpideohjelmaan voidaan tehdä tarvittavat muutokset.
- Helsinki on eturivin toimija energiatehokkuudessa, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti

Keskipitkä aikaväli

- kasvihuonekaasupäästöt (kutusperäiset) ovat alentuneet energiatehokkuuden parantamisen ja elinkaareltaan vähäpäästöiseen energiantuotantoon siirtymisen myötä vähintään (vertailuvuosi 1990) 20 % vuoteen 2020
- energiatehokkuus on parantunut 20 % vuoteen 2020
- kaupunki käynnistää tarvittavat ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimet

2. Ilmansuojelu

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

13.02.2012

Ryj/1

Pitkä aikaväli

- liikenteen pakokaasut eivät heikennä ilmanlaatua (teliikenne on lähes päästötöntä)
- hengitettävien hiukkasten (PM10) vuorokausiraja-arvotason ylittävien vuorokausien lukumäärä on vähintään puolittunut nykyisestä sallitusta tasosta (35 kpl/v) ollen alle 18 kpl/v.
- uusiutuvan energian kuljetus ja käyttö eivät heikennä ilmanlaatua (biopolttoaineet, biomassa ja pienpoltto)

Keskipitkä aikaväli

- Ilmanlaadun raja-arvoja ei ole ylitetty vuoden 2015 jälkeen. Ilman epäpuhtauksien pitoisuudet (ml. pienhiukkasten) ovat tämän jälkeen edelleen alentuneet.
- ilmanlaadun tavoitearvoja sekä kansallisia ohjearvoja ei ylitetä

3. Meluntorjunta

Pitkä aikaväli

- Ympäristömelun ohjearvoja ei ylitetä. Ihmiset eivät altistu pitkäaikaiselle, erityisesti liikenteen aiheuttamalle voimakkaalle melulle, jolla on haitallinen vaikutus terveyteen.

Keskipitkä aikaväli

- melulle altistuminen on vähentynyt siten, että vuoteen 2020 mennessä päiväajan keskiäänitason yli 55 dB melualueilla asuvien määrä on vähintään 20 % pienempi kuin vuonna 2003 (vanhat asuinalueet; ei uusia melulle altistuvia asukkaita)
- erityisesti voimakkaalle melulle altistuminen on vähentynyt siten, että vuonna 2020 ei ole yli 70 dB päiväajan ja yli 65 dB yöajan keskiäänitasolle altistuvia asukkaita (vanhat asuinalueet)
- herkimpien väestöryhmien toimipisteiden mm. päiväkotien, leikkipuistojen, koulujen ja vanhainkotien leikki- ja oleskelualueilla alitetaan päiväajan keskiäänitaso 60 dB (vanhat toimipisteet)

4. Vesiensuojelu

Pitkä aikaväli

- Helsingin oma ravinnekuormitus vesistöihin on vähentynyt entisestään ja ravinteiden hyötykäyttö tehostunut
- sekaviemäriverkoston ylivuotojen määrä on puolittunut nykytasosta

Keskipitkä aikaväli, Itämeren suojelu

- Helsingin edustan meriympäristö on hyvässä tilassa EU:n meristrategiadirektiivin mukaisesti vuoteen 2020 mennessä
- Helsingin edustan rannikkovesimuodostumien hyvä tila saavutetaan vesienhoitosuunnitelman mukaisilla lisätoimenpiteillä 2027 mennessä

Keskipitkä aikaväli, Helsingin pintavesien suojeleminen

- Helsingin keskeisiin virkistysaariin on rakennettu keskitetty vesihuolto
- sekaviemäriverkoston ylivuotojen määrä on vähentynyt 20 % nykytasosta
- kalojen nousuesteet on poistettu 2020 mennessä

5. Luonnon ja maaperän suojeleminen

Pitkä aikaväli, luonto

- Helsingin monimuotoinen kaupunkiluonto on säilynyt erityispiirteineen osana eheytyntä kaupunkirakennetta

Keskipitkä aikaväli, luonto

- turvataan kattavan viherverkoston ekologinen toimivuus osana seudullista kokonaisuutta
- säilytetään vakiintuneet luontotyytit ja eliölajit hoitamalla ja ennallistamalla niitä tarvittaessa
- säilytetään metsien ja soiden luonnolliset rakennepiirteet
- turvataan kulttuuriympäristöjen luonnon monimuotoisuus kunnostamalla ja hoitamalla niitä pitkäjänteisesti
- kompensoidaan viheralueiksi kaavoitetuille alueille rakentaminen kaavoituksen ja viheraluesuunnittelun yhteydessä esimerkiksi parantamalla viheralueiden toiminnallisuutta ja ekologista laatua, ennallistamalla luontokohteita tai luomalla uusia lähiviherympäristöjä

Pitkä aikaväli, maaperä

- kaupungin alueella oleva pilaantunut maaperä on kunnostettu viimeistään rakentamisen yhteydessä siten, ettei siitä jatkossakaan ole haittaa terveydelle tai ympäristölle

Keskipitkä aikaväli, maaperä

- kunnostetaan kaupungin alueella olevat vanhat kaatopaikat
- rakentamiseen tarvittavien maamassojen, ylijäämämaiden ja pilaantuneiden maiden logistiikka on järjestetty taloudellisesti ja ekotehokkaasti

- turvataan maaperän luontaiset ominaisuudet ja toiminnot (biologiset, kemialliset ja fysikaaliset) viheralueilla
- merkittävien geologisten kohteiden eli avo- ja rantakallioiden sekä harjujen säilyminen on turvattu

6. Hankinnat, jätteet ja materiaalitehokkuus

Pitkä aikaväli

- kaupungin toimintojen materiaali- ja ekotehokkuus on selvästi parantunut ja ne otetaan huomioon kaikissa investoinneissa, hankinnoissa ja merkittävässä hankkeissa

Keskipitkä aikaväli, hankinnat

- 50 % kaupungin hankintaprosesseista sisältää ympäristökriteerejä vuoteen 2015 mennessä
- 100 % kaupungin hankintaprosesseista sisältää ympäristökriteerejä 2020 mennessä
- ympäristökriteerit voivat olla joko ehdottomia vaatimuksia tai vertailuperusteita
- kaikki hallintokunnat ja tytäryhteisöt koulutetaan kestävien hankintojen tekemiseen

Keskipitkä aikaväli, jätteet

- kaupunkiorganisaation tuottaman yhdyskuntajätteen määrä vakiintuu vuoden 2011 tasolle ja jätemäärä /työntekijä on laskenut 10 % vuoteen 2020 mennessä
- kaupunkiorganisaation tuottaman yhdyskuntajätteen materiaalihyötykäyttöaste on noussut 10 prosenttiyksiköllä vuoteen 2020 mennessä
- kaupungin alueella syntyvän yhdyskuntajätteen määrä vakiintuu vuoden 2011 tasolle ja jätemäärä /asukas on laskenut 10 % vuoteen 2020 mennessä

7. Ympäristötietoisuus ja -vastuullisuus

Pitkä aikaväli

- Helsingin kaupungin henkilöstön ja asukkaiden ympäristötietoisuus on Euroopan pääkaupunkien kolmen parhaan joukossa
- kaupunkilaiset ja kaupungin työntekijät ovat sitoutuneita ympäristöpolitiikan tavoitteisiin

Keskipitkä aikaväli

- Helsinki on ympäristökasvatuksen edelläkävijä

- jokaisella työyhteisöllä on koulutettu ekotukihenkilö
- helsinkiläisten kestävästä elämäntapaa tukeva palvelutarjonta tekee ympäristövalinnoista helppoja
- kaupungin työntekijät ovat tietoisia ympäristövastuullisista toimintatavoista ja ottavat ne huomioon työssään
- päättäjien hyvä ympäristötietoisuus mahdollistaa ympäristövastuullisten päätösten tekemisen

8. Ympäristöjohtaminen ja kumppanuudet

Keskipitkä aikaväli, ympäristöjohtaminen

- liikelaitoksilla on käytössä todennettu ympäristöjärjestelmä
- virastot ja tytäryhteisöt sisällyttävät ympäristöjohtamisen toimintaansa noudattaen kevennettyjen ympäristöjärjestelmien periaatteita
- ympäristöjohtaminen otetaan osaksi virastojen ja liikelaitosten tulospalkkiojärjestelmää ja muita palkitsemisen muotoja

Keskipitkä aikaväli, kumppanuudet

- kaupunki hakee aktiivisesti kumppanuuksia ja verkostoituu yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa ympäristöpolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi tukien samalla kaupungin elinkeinostrategian toteutumista
- Ekokompassi-järjestelmä on tunnettu väline pk-yritysten ympäristöhallinnan parantamiseksi ja se on kaikkien pääkaupunkiseudun pk-yritysten saatavilla
- Itämerihaasteen on vastaanottanut 300 toimijaa, joita kaupunki tukee laadukkaiden ja Itämeren suojelua tehostavien toimenpideohjelmien toteuttamiseksi
- kaikille kaupungissa järjestettävillä suur tapahtumilla laaditaan ympäristöohjelma tai -suunnitelma

Varsinaisen ympäristöpolitiikan luonnoksen lisäksi on laadittu taustamuistio, jonka ensimmäisessä osassa esitetään taustoja em. aihe-alueittain. Taustamuistion toinen osa käsittelee ympäristöpolitiikan luonnoksen vaikutusten arviointia aihe-alueittain. Arvioinnin osia ovat taloudellisten, sosiaalisten, terveydellisten ja ympäristövaikutusten arviot. Kunkin ympäristöpolitiikan aihealueen valmistelun osana on myös tarkasteltu aiheisiin liittyviä kansainvälisiä ja kansallisia tavoitteita ja sitoumuksia.

Seuranta

Ympäristöpolitiikan seurannan keskeinen väline on kaupungin vuosittainen ympäristöraportointi. Osana kaupunginvaltuustolle esiteltävää raporttia tullaan lyhyesti selostamaan, mitä kaupunki on

13.02.2012

Ryj/1

toimintavuoden aikana tehnyt ympäristöpolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Markus Lukin, johtava ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi

Jari Viinanen, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupungin ympäristöpolitiikan tarkistaminen. Ympäristöpolitiikan työryhmän ehdotus 31.12.2010
- 2 Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan päivittämisen taustamuistio

Tiedoksi

Virastot ja liikelaitokset